

HPV-congres

Begrijpelijke voorlichting over HPV-vaccinatie en baarmoederhalsscreening

Rosaline Mentink senior projectleider/adviseur Pharos

7 maart 2025

Rosaline Mentink

Senior projectleider/adviseur en teamcoördinator
team Persoonsgericht werken in de zorg

Arts (kindergeneeskunde/diabeteszorg)

Gezondheidsverschillen

Feiten en cijfers

Opleiding man¹

mannen met
basisonderwijs, vmbo
of mbo-1 leven

± 6,0 jaar

korter dan
mannen met een hbo-
of wo-opleiding

Opleiding vrouw¹

vrouwen met
basisonderwijs, vmbo
of mbo-1 leven

± 4,8 jaar

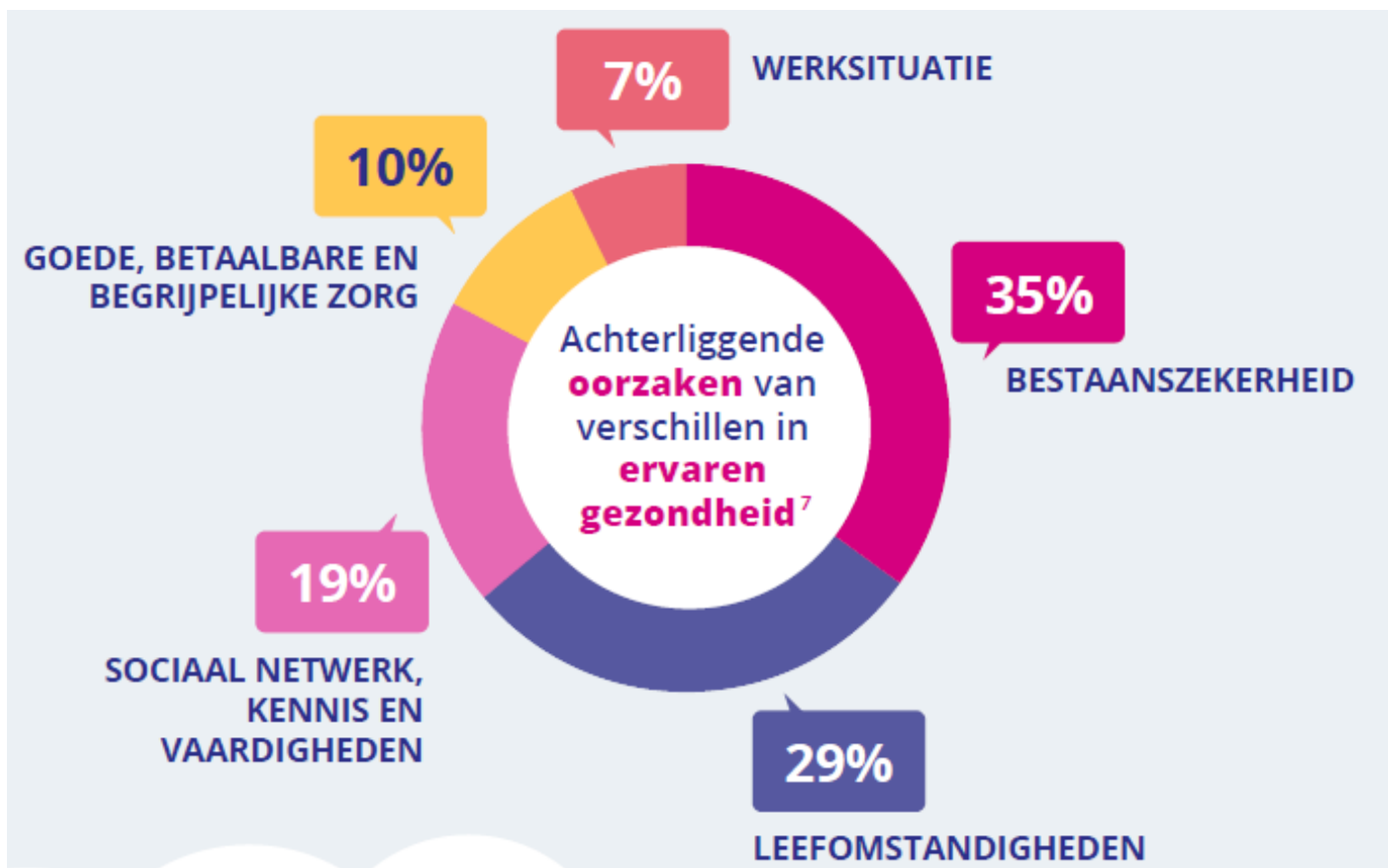
korter dan
vrouwen met een hbo-
of wo-opleiding

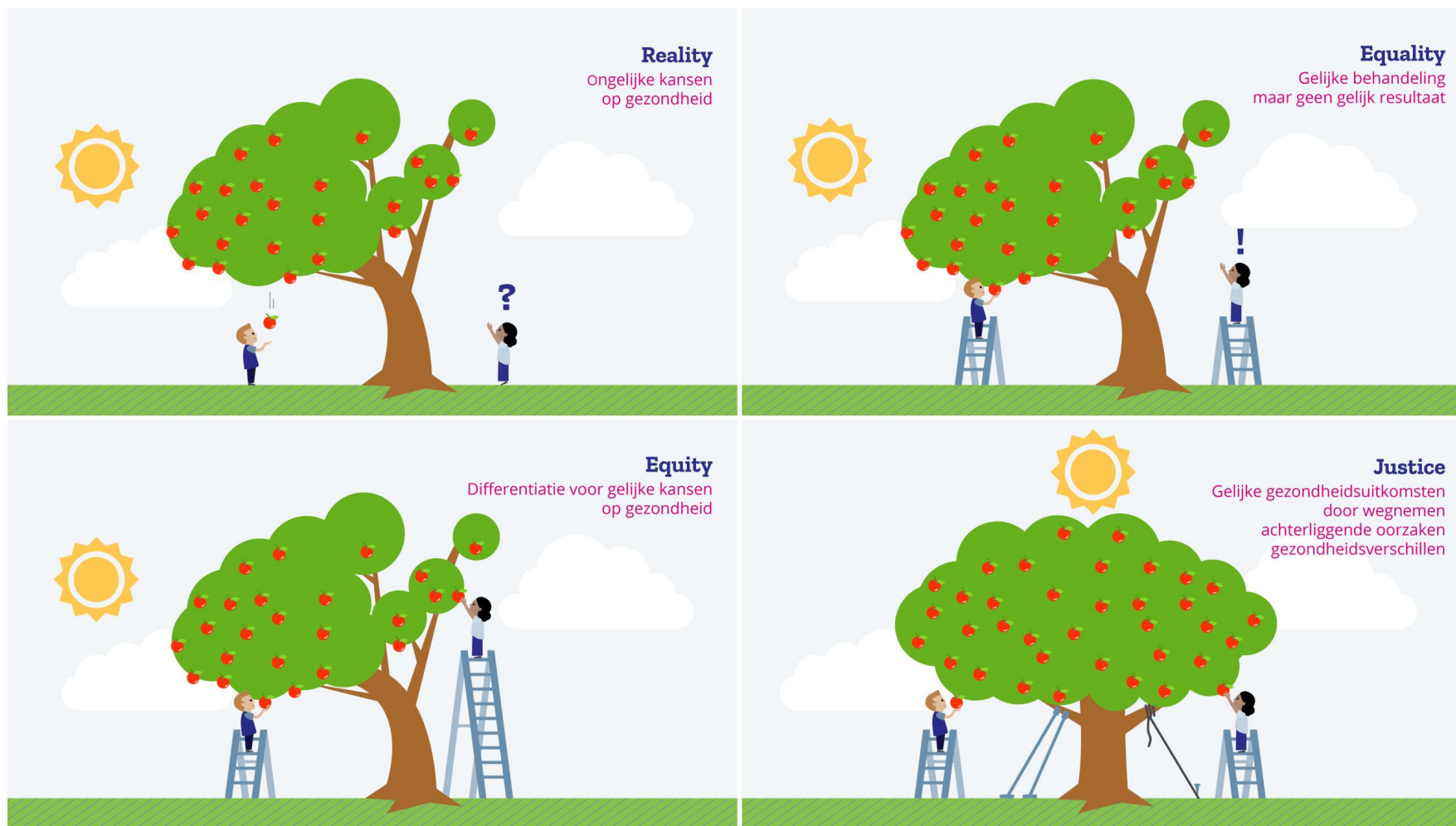
Mensen met een **laag inkomen** leven²

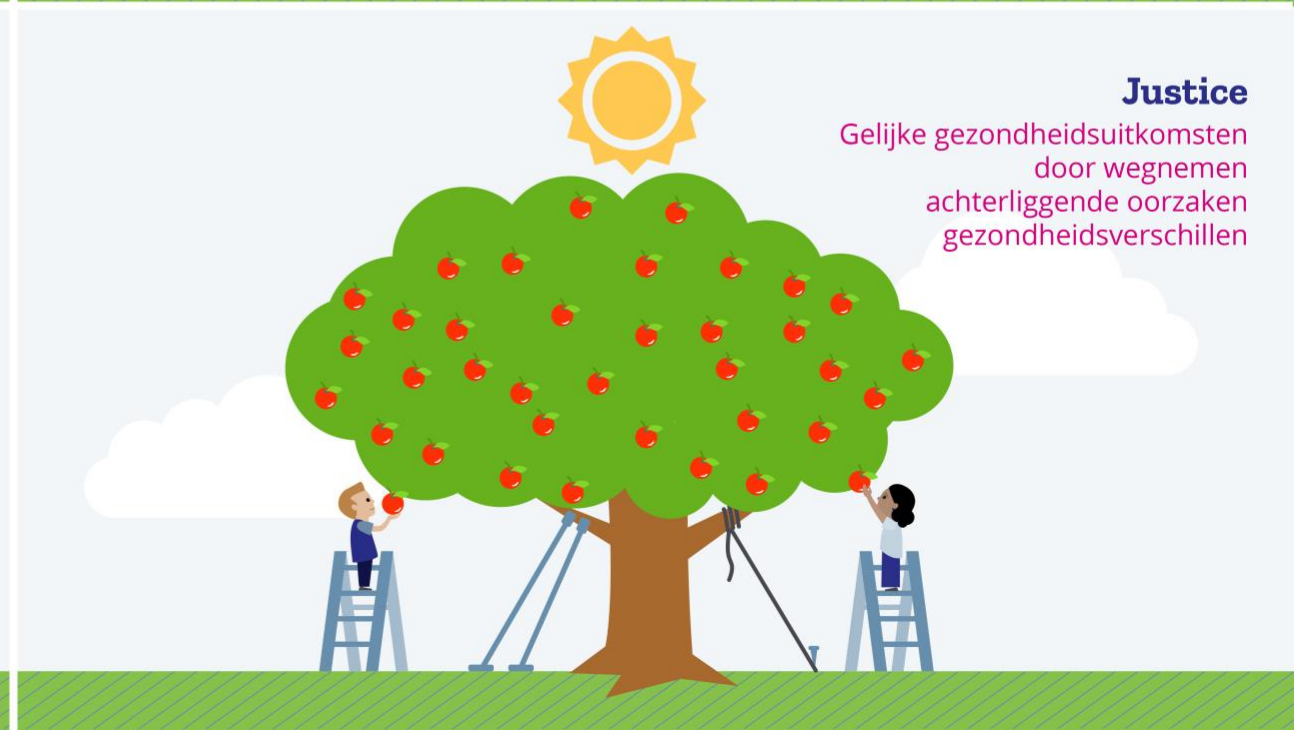
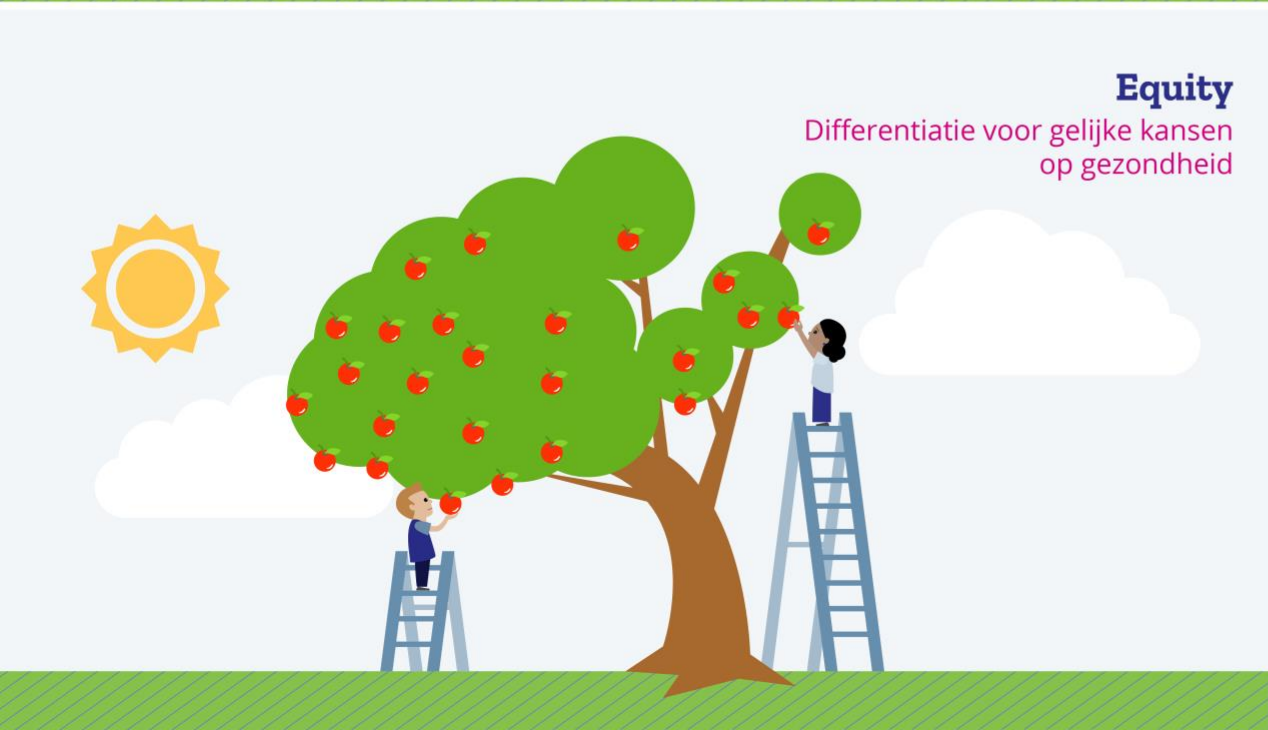
korter in goede gezondheid
dan mensen met een hoog inkomen

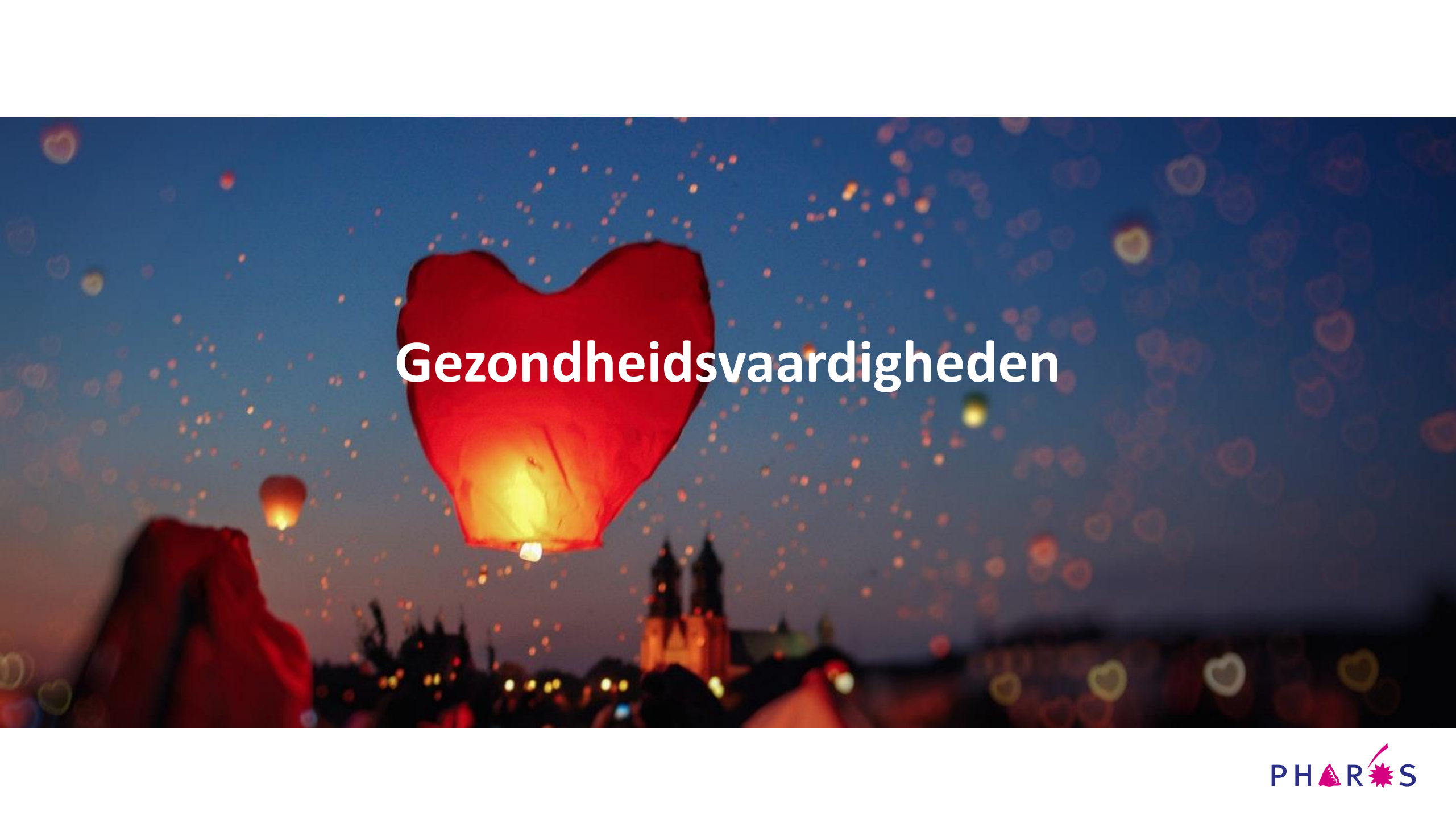
Feiten en Cijfers

Gezondheidsverschillen verkleinen: behandel mensen ongelijk!

Gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden

DEFINITIE

Het

- vinden
- begrijpen
- toepassen

van informatie over gezondheid

én de context die dit mogelijk maakt.

3 soorten vaardigheden:

- functioneel
- cognitief
- sociaal/psychologisch

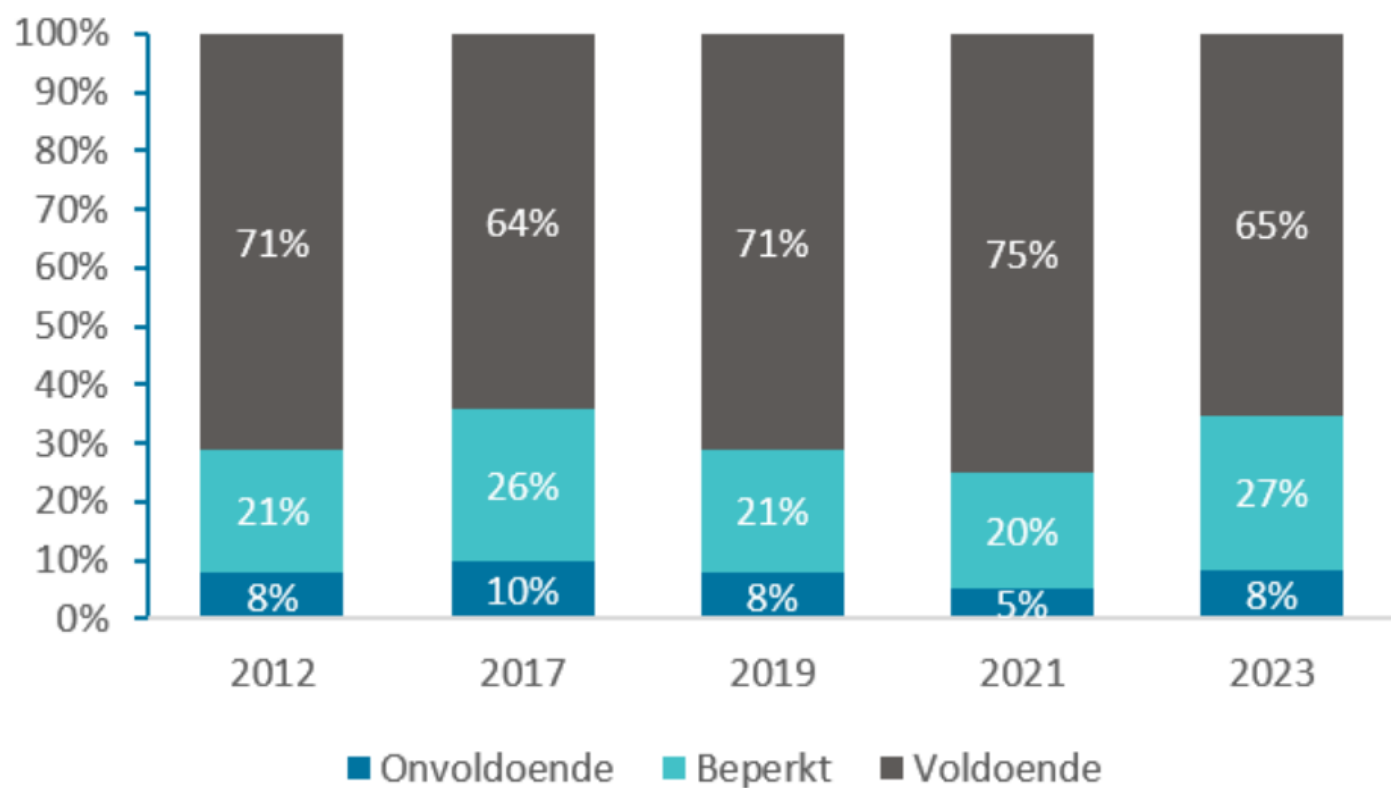
Gezondheidsvaardigheden

DEFINITIE

Hoeveel procent van de Nederlanders heeft 'beperkte' gezondheidsvaardigheden?

35%!

Beperkte gezondheidsvaardigheden

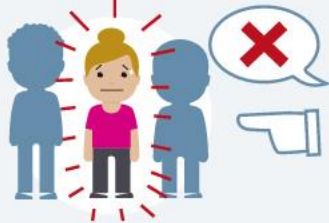
Moeten we het wel hebben over 'mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden'?

Wat geeft mensen chronische stress?

Geldzorgen

Discriminatie

Slechte woning

Overlast
in de buurt

Werkloosheid

Ingewikkelde
post

Weg niet
kunnen vinden

Afspraak
bij de dokter

Ruzie maken

LEVENSGEBEURTENISSEN

verlies dierbare

echtscheiding

verhuizing

migratie

Gevolgen van chronische stress

Fysiek

Hart- en
vaatziekten

Diabetes

Obesitas

Vroegtijdige
veroudering
(DNA verandert)

Verminderde
vruchtbaarheid

Afweersysteem
vermindert

Cognitief

Concentratie
problemen

Minder goed
geheugen

Impulsief
gedrag

Moeite met plannen
en organiseren

Moeite met emoties
reguleren

Mentaal

VERSLAVING

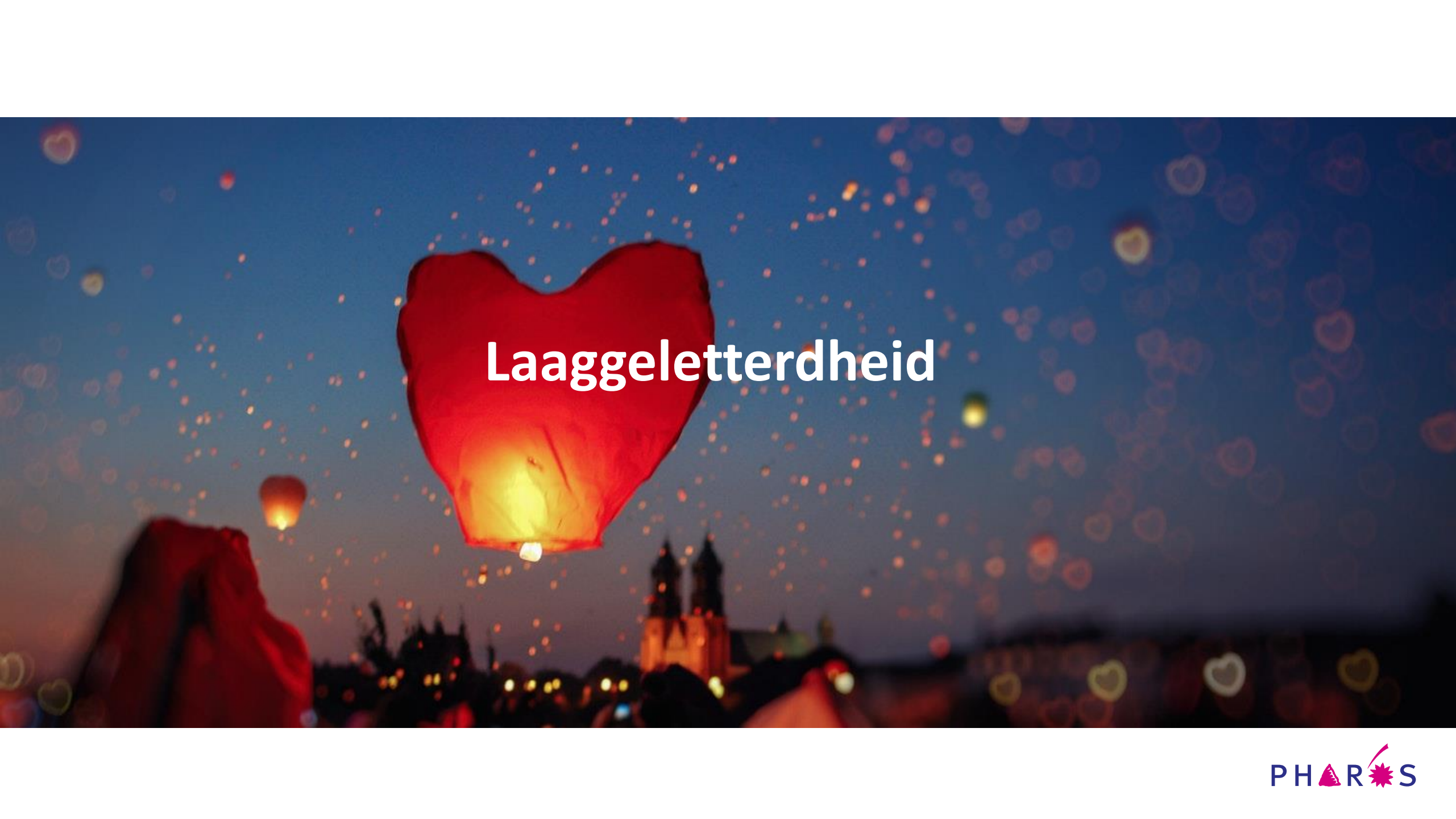
DEPRESSIE

ANGST

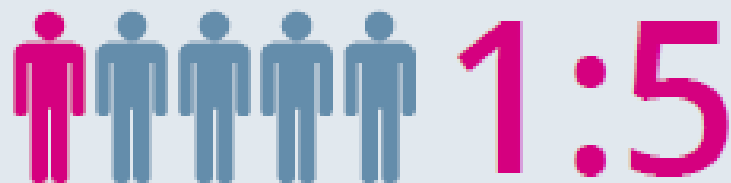

ALZHEIMER

Laaggeletterdheid

Een deel van de mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden is laaggeletterd

Nederlanders (12+) heeft beperkte digitale vaardigheden ⁵

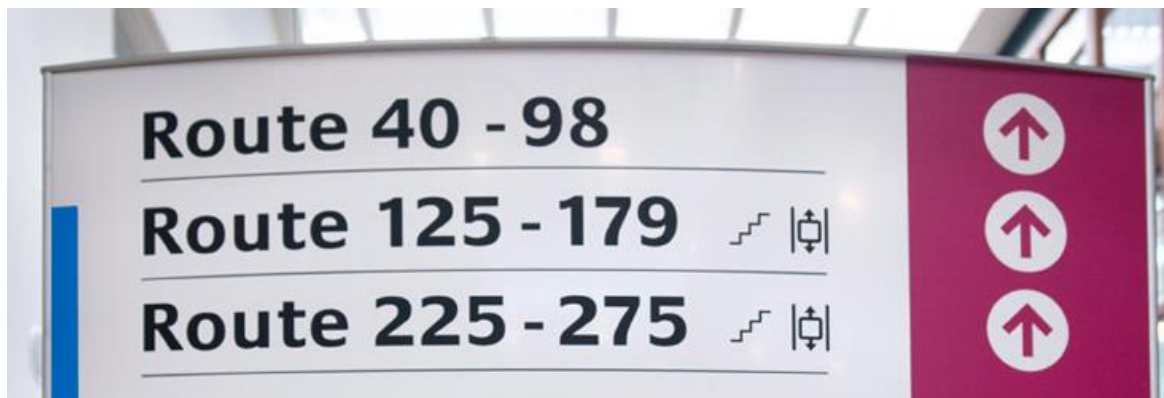

Nederlanders heeft moeite met lezen, schrijven en/of rekenen

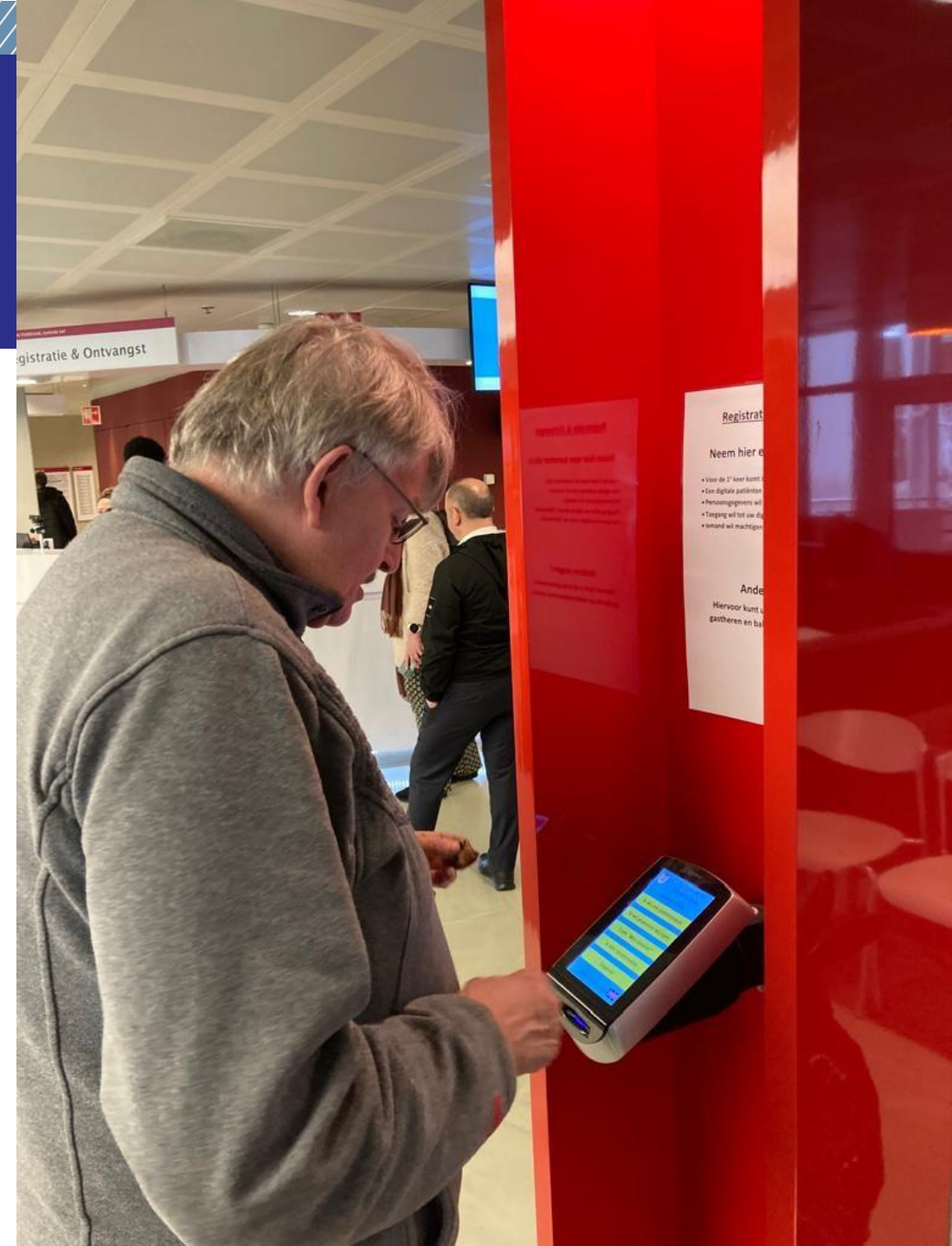
Dat zijn ongeveer **3 miljoen** mensen (16-75 jaar) ⁶

Op welke momenten is ons
zorgsysteem niet begrijpelijk of
toegankelijk genoeg?

Aanmeldzuilen

Vragenlijsten

MijnMegen 17-02-2024

GOEDENDAG.

IK STOP MET DIT ONDERZOEK

IK KAN NIET GOED LEZEN EN SCHRIJVEN

VRAGENLIJST IS VOOR MIJN VEELS TE LANG
EN TE VERMOEIDEND.

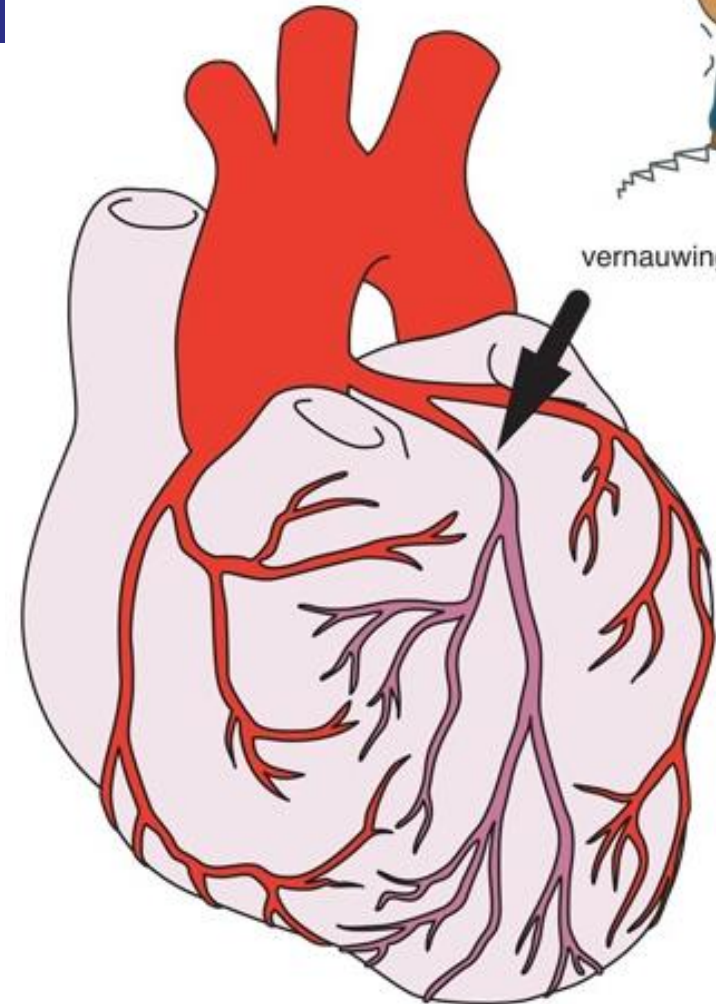
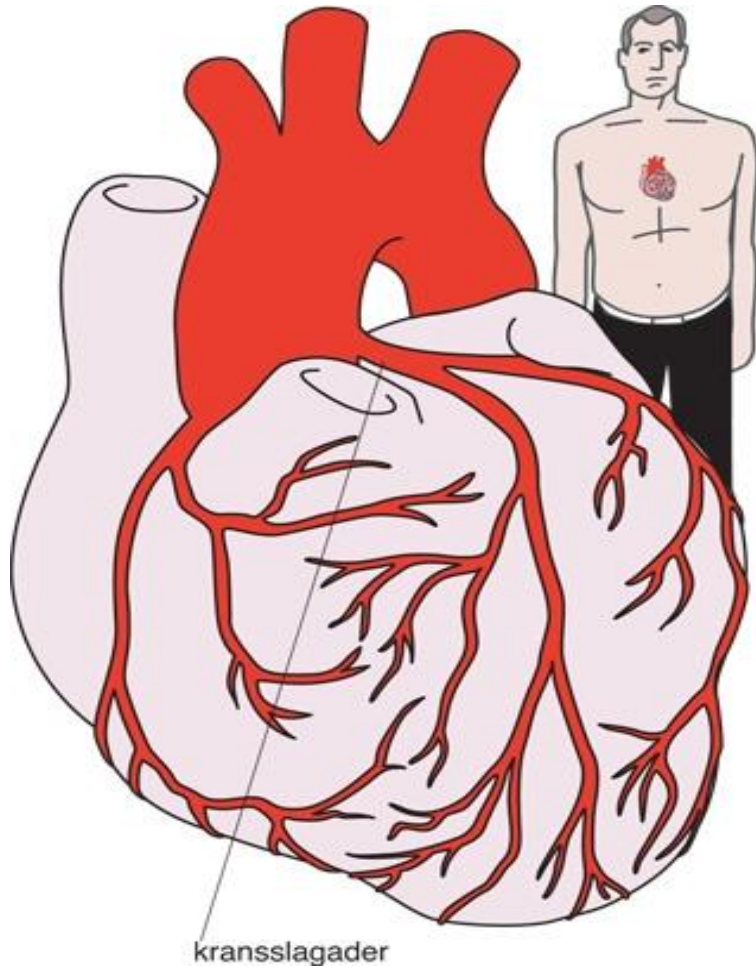
IK MOET VEELS TE VEEL LEZEN.

MIJN EXSUS HIER VOOR.

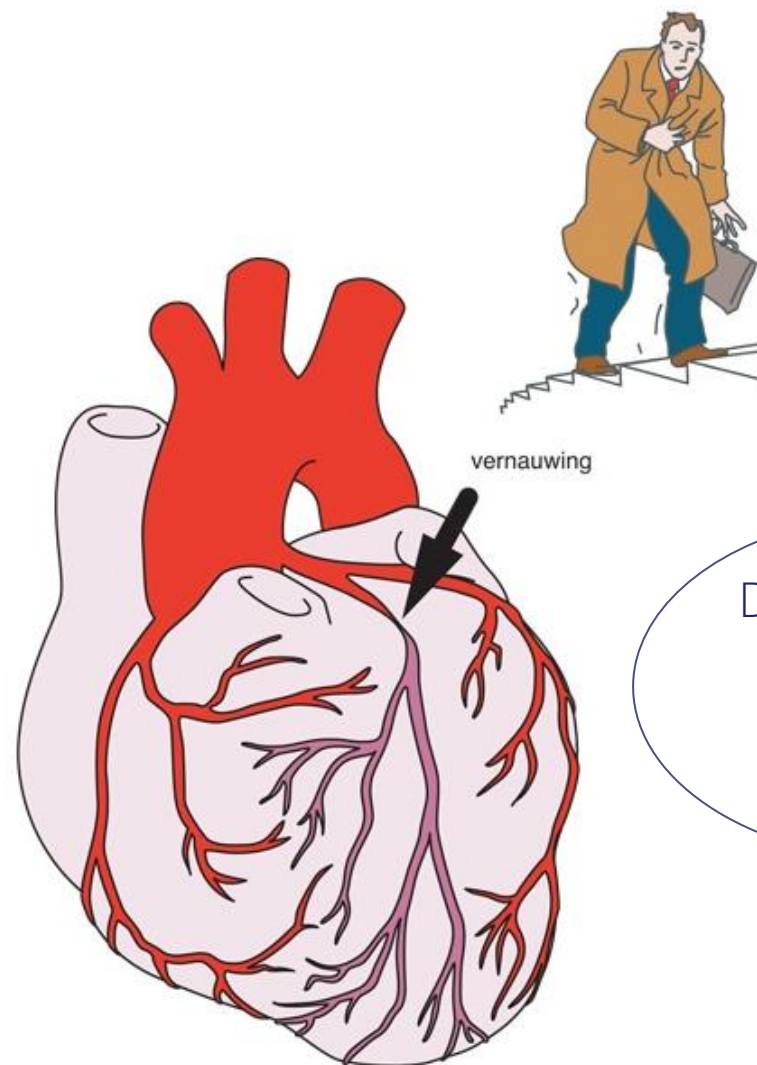
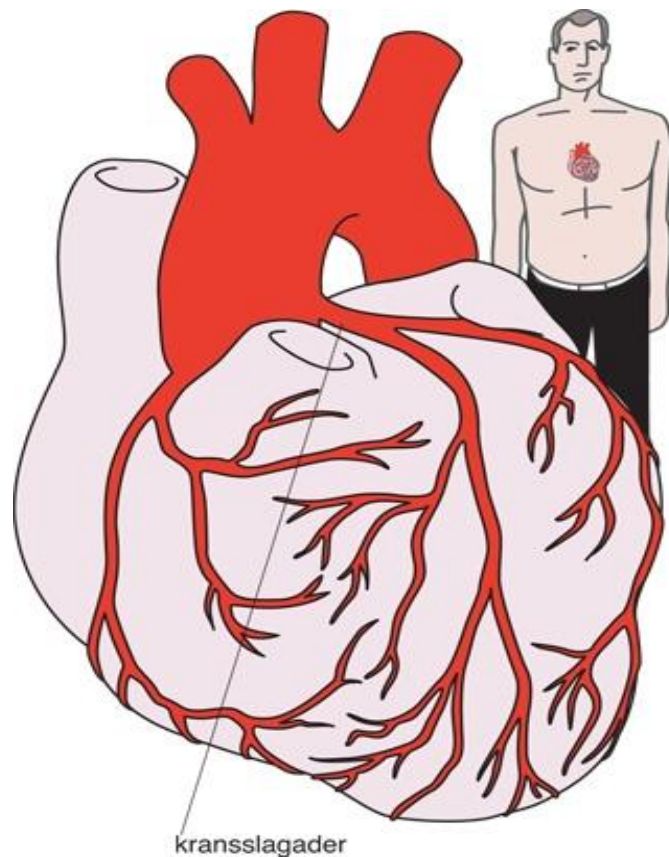
SORRY SORRY SORRY.

MEET VR. GR.

Afbeeldingen

Man met ontbloot bovenlijf, bij de dokter doe je je shirt uit, dus die zal wel ziek zijn

Die andere man gaat naar het werk, en hij heeft het koud

Folders

HPV

HPV is de afkorting van humaan papillomavirus. Het virus dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken. HPV komt veel voor. Bijna iedereen heeft een keer HPV. Meestal ruimt het lichaam het virus binnen 2 jaar weer op. Het HPV-virus (hoog en laag risico) wordt makkelijk overgedragen en komt daardoor veel voor, circa 80% van de vrouwen zal ooit in het leven in aanraking komen met een HPV. De meeste vrouwen die het virus bij zich hebben, zullen geen klachten ondervinden. De overdracht van het virus vindt plaats via contact tussen slijmvliezen, en dus ook door seksuele activiteit zonder penetratie.

Een afwijkend uitstrijkje kan gevonden worden in het bevolkingsonderzoek of wanneer een dokter om een andere reden een uitstrijkje bij u af neemt. Bij een afwijkend uitstrijkje zal u verwezen worden naar de gynaecoloog voor verder onderzoek. Dit gebeurt door middel van colposcopie.

Afhankelijk van de mate van afwijkende cellen zal met u besloten worden tot afwachten of tot een behandeling. Bij licht afwijkende cellen is afwachten vaak een goede keuze omdat deze cellen meestal zelf door het lichaam worden opgeruimd. Het HPV virus kan soms ook nog worden opgeruimd.

Bij meer afwijkende cellen zal over het algemeen voor een behandeling worden gekozen waarbij de afwijkende cellen worden weg geschraapt. Dit noemen we een LEEP. Bij deze behandeling worden alleen de afwijkende cellen weg gehaald waardoor deze niet meer kunnen doorgroeien naar baarmoederhalskanker. Het HPV virus zal echter in de meeste gevallen met deze behandeling niet weg gaan.

Vaccinatie ter preventie

Alle kinderen krijgen in het jaar dat ze 10 worden een uitnodiging voor vaccinatie tegen het HPV virus via het Rijksvaccinatie programma. Het HPV vaccin in het Rijksvaccinatieprogramma beschermt tegen HPV 16 en 18. Uit onderzoek blijkt dat vaccinatie voor ongeveer 95% beschermt tegen langdurige infecties door deze typen 16 en 18.

Inhaalvaccinatie geboortejaren 1996–2003

In 2023 is er een aanvullende campagne voor volwassenen tot en met 26

Afsprakenbrief

OPROEP

Contactpersoon
HR Planning bedrijfsartsen

kenmerk
HR/106075

Datum
16-12-2019

Betreft
Oproep bedrijfsarts vervolgconsult

Vanuit de Wet verbetering Poortwachter hebben werkgever en werknemer beiden verplichtingen. U bent verplicht naar de bedrijfsarts te gaan op uitnodiging van de werkgever. Mocht u niet in staat zijn op het spreekuur te komen, bel dan uiterlijk 24 uur van te voren met uw leidinggevende. Wanneer u niet verschijnt op het spreekuur van de bedrijfsarts zonder gegronde reden, kan dit tot gevolg hebben, dat uw werkgever verdere maatregelen neemt. Dit kunt u voorkomen door zich te houden aan het verzuimprotocol. (zie bijlage)

medicijnen gebruikt, verzoekt de arts u deze mee te nemen naar het spreekuur. Ook wordt u verzocht de afsprakenkaart van de behandelaar(s) mee te nemen (zoals fysiotherapeut, ziekenhuis, enz.).

Een afspraak bij de bedrijfsarts draagt bij aan uw welzijn. Het advies van de bedrijfsarts zorgt ervoor dat u op een goede wijze, indien mogelijk, kunt re-integreren.

Vanuit de Wet verbetering Poortwachter hebben werkgever en werknemer beiden verplichtingen. U bent verplicht naar de bedrijfsarts te gaan op uitnodiging van de werkgever. Mocht u niet in staat zijn op het spreekuur te komen, bel dan uiterlijk 24 uur van te voren met uw leidinggevende. Wanneer u niet verschijnt op het spreekuur van de bedrijfsarts zonder gegronde reden, kan dit tot gevolg hebben, dat uw werkgever verdere maatregelen neemt. Dit kunt u voorkomen door zich te houden aan het verzuimprotocol. (zie bijlage)

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Medicatie

KRING APCYBEEK Drs. [redacted] mw. [redacted] apothe
Tel. [redacted]
06-11-2014 [redacted] V/ [redacted]-[redacted]-[redacted] KG [redacted]/1A
Mw. [redacted]
Op 2 opeenvolgende dagen van de maand
Zonder kauwen innemen met een glas water
Een half uur voor het ontbijt innemen
Tot 1/2 uur na inname niet gaan liggen
Zittend of staande met water innemen

* * remt afbraak van bot * *
2 ST ACTONEL TABL OMH 75MG

Medicijnen

Medicatie

percentage patiënten dat de instructie goed opvolgt

	2 x daags 2 tabletten
patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden	30%
andere patiënten	58%

Medicatie

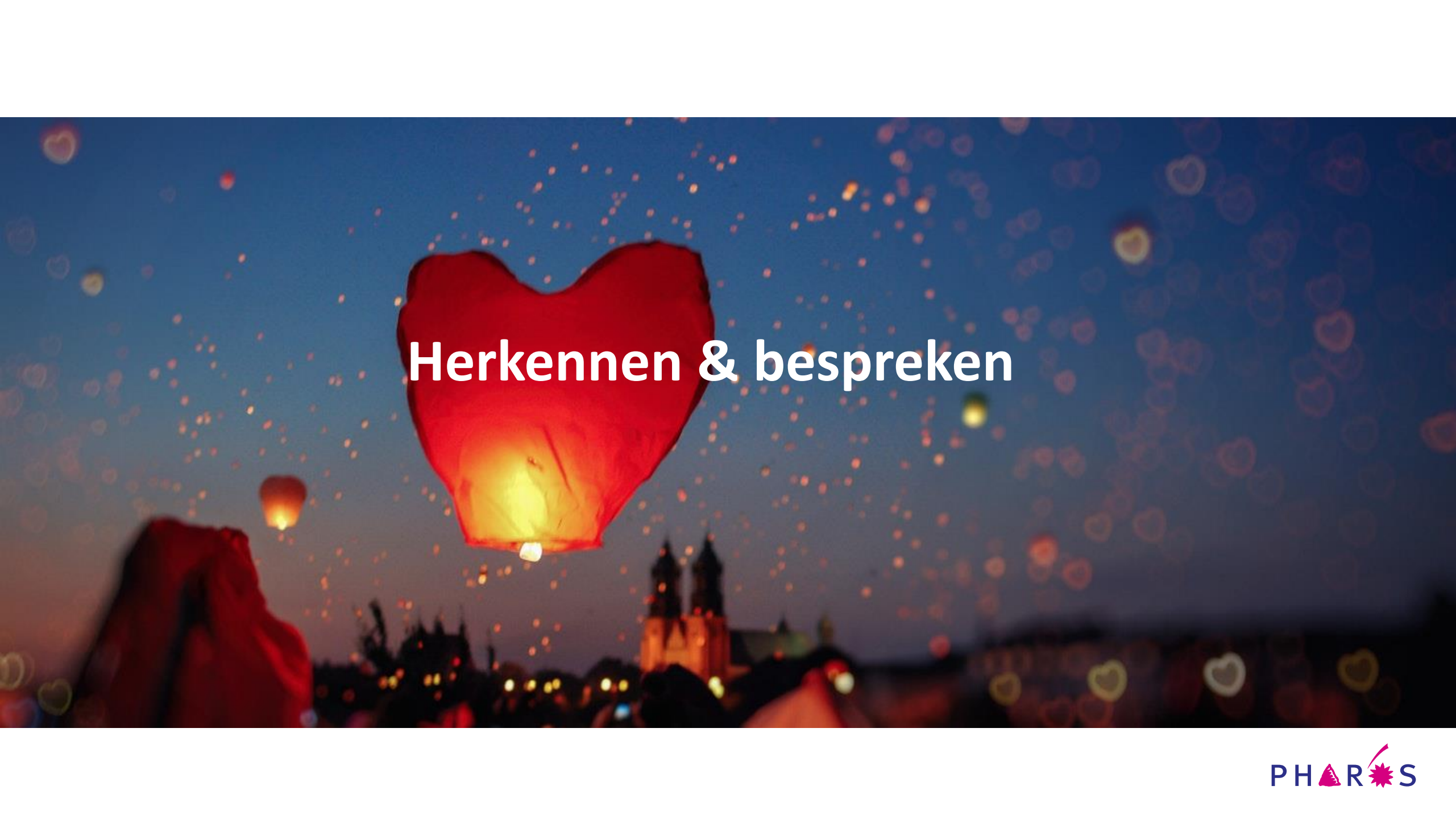
percentage patiënten dat de instructie goed opvolgt

	2 x daags 2 tabletten	ochtend: 2 tabletten avond: 2 tabletten
patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden	30%	79%
andere patiënten	58%	98%

Niet correct medicijngebruik = niet therapietrouw?

Nee:

- de behandeling/begeleiding sluit niet aan bij de patiënt of
- de behandeling/begeleiding is niet begrijpelijk uitgelegd of....

Herkennen & bespreken

Beperkte gezondheidsvaardigheden en laaggeletterdheid herkennen

Dat formulier vul

Sorry, ik ben mijn
bril vergeten.

“

Ik doe mijn arm
in een mitella,
om schrijven
te voorkomen.

MONIQUE 64 JAAR

- veel te vroeg in de wachtkamer zitten
- bellen voor een afspraak
- no show
- weinig vragen stellen
- geen baat bij de adviezen
- niet nuchter op OK
- ...

‘Universal precautions approach’

- *Alle* patiënten kunnen moeite hebben met het begrijpen van informatie en de toegang tot zorg.
- Communiceer dus altijd begrijpelijk, ongeacht het opleidingsniveau.

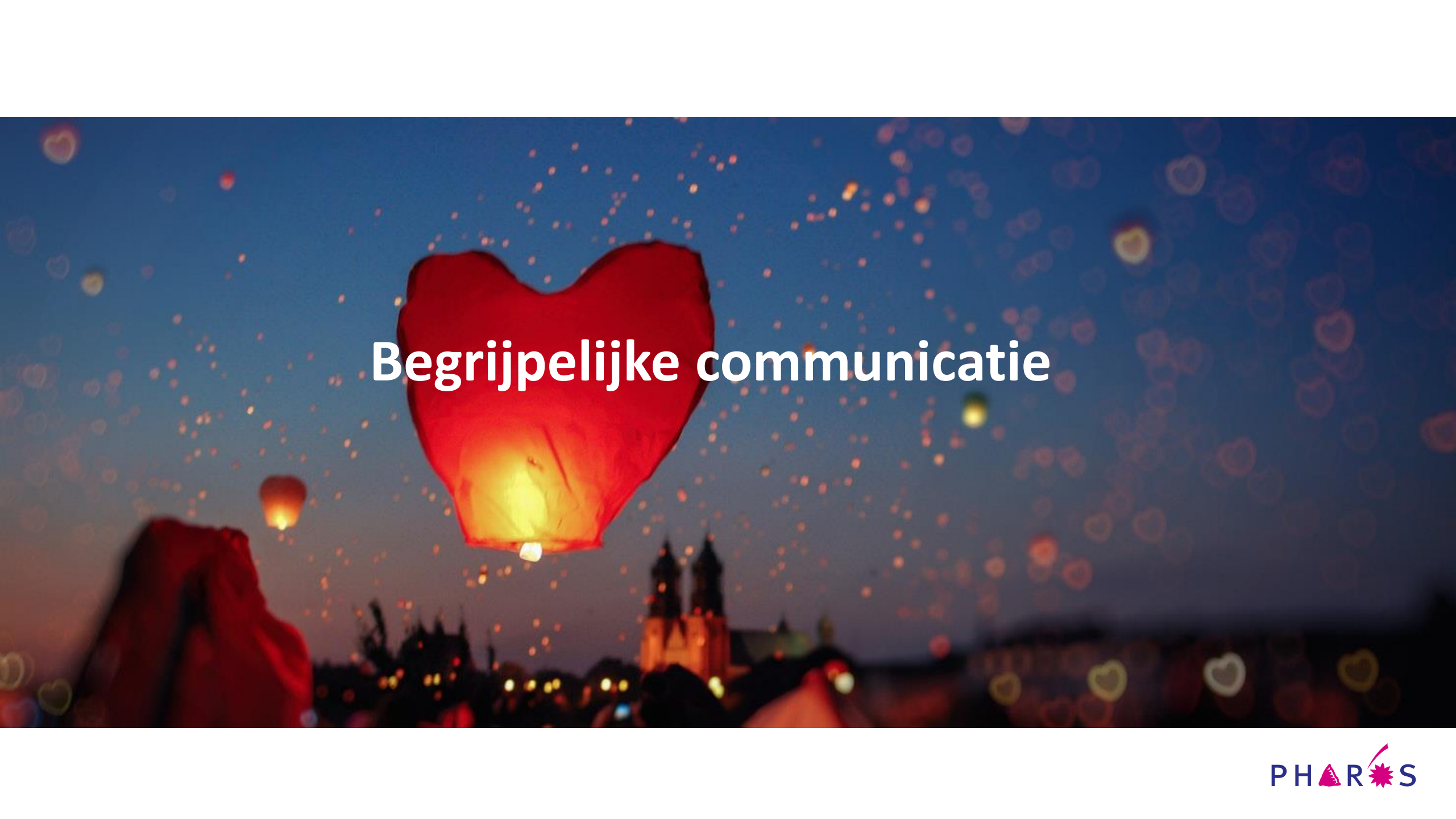
Hoe maak je laaggeletterdheid & beperkte gezondheidsvaardigheden bespreekbaar

Normaliseer lees- en schrijfproblemen:

- zorg voor een vertrouwde sfeer
- benoem welk signaal je ziet
- vertel dat veel mensen dit moeilijk vinden
- sta even stil bij dit moment

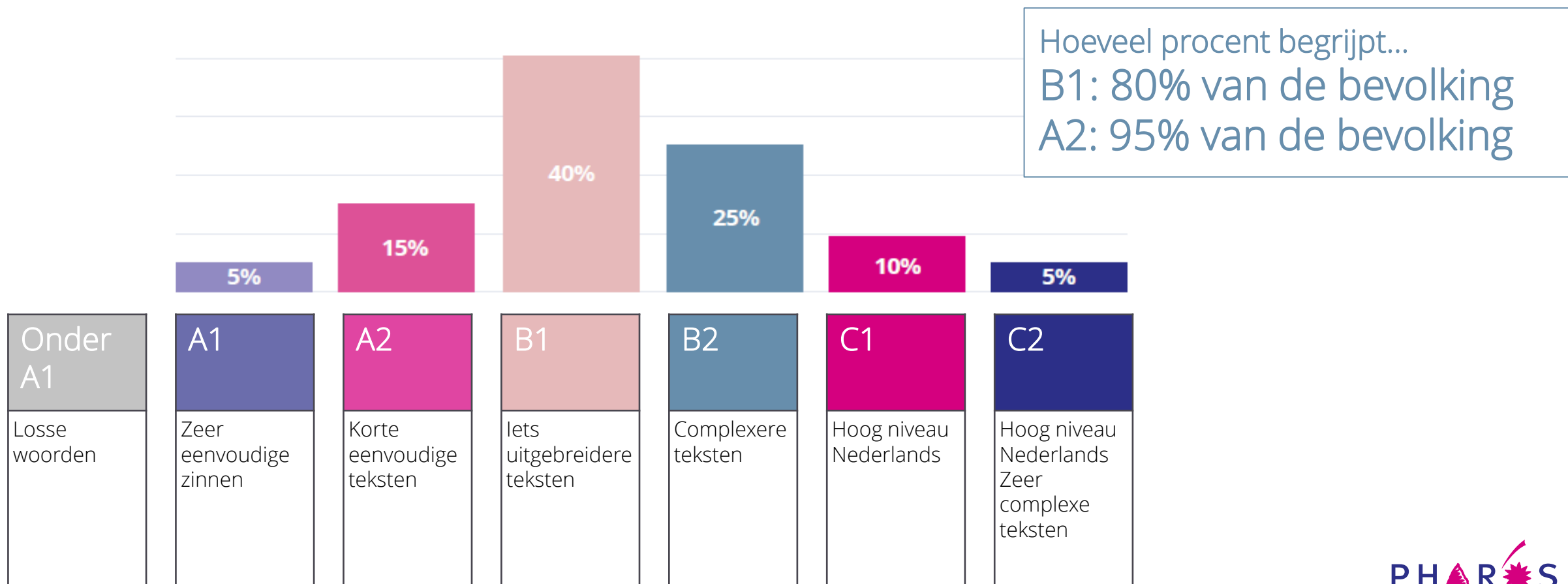
‘Veel patiënten hebben moeite met deze formulieren, hoe is dat voor u?’

→ En registreer het in overleg met de patiënt!

Begrijpelijke communicatie

Taalniveaus

B1-niveau

www.thuisarts.nl

In het kort

- Met een zelftest kun je zelf wat slijm uit je vagina halen.
- De zelftest met slijm stuur je op. Er wordt getest of er HPV in zit.
- HPV is een virus waardoor je kanker kan krijgen, zoals baarmoederhalskanker.
- Zit het virus niet in jouw slijm? Dan heb je bijna geen kans op baarmoederhalskanker.
- Zit het virus wel in jouw slijm? Ga dan naar je huisarts om een uitstrijkje te laten maken.

HPV

HPV is de afkorting van humaan papillomavirus. Het virus dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken. HPV komt veel voor. Bijna iedereen heeft een keer HPV. Meestal ruimt het lichaam het virus binnen 2 jaar weer op. Het HPV-virus (hoog en laag risico) wordt makkelijk overgedragen en komt daardoor veel voor, circa 80% van de vrouwen zal ooit in het leven in aanraking komen met een HPV. De meeste vrouwen die het virus bij zich hebben, zullen geen klachten ondervinden. De overdracht van het virus vindt plaats via contact tussen slijmvliesen, en dus ook door seksuele activiteit zonder penetratie.

Een afwijkend uitstrijkje kan gevonden worden in het bevolkingsonderzoek of wanneer een dokter om een andere reden een uitstrijkje bij u af neemt. Bij een afwijkend uitstrijkje zal u verwezen worden naar de gynaecoloog voor verder onderzoek. Dit gebeurt door middel van colposcopie. Afhankelijk van de mate van afwijkende cellen zal met u besloten worden tot afwachten of tot een behandeling. Bij licht afwijkende cellen is afwachten vaak een goede keuze omdat deze cellen meestal zelf door het lichaam worden opgeruimd. Het HPV virus kan soms ook nog worden opgeruimd.

Bij meer afwijkende cellen zal over het algemeen voor een behandeling worden gekozen waarbij de afwijkende cellen worden weg geschraapt. Dit noemen we een liexcisie. Bij deze behandeling worden alleen de afwijkende cellen weg gehaald waardoor deze niet meer kunnen doorgroeien naar baarmoederhalskanker. Het HPV virus zal echter in de meeste gevallen met deze behandeling niet weg gaan.

Vaccinatie ter preventie

Alle kinderen krijgen in het jaar dat ze 10 worden een uitnodiging voor vaccinatie tegen het HPV virus via het Rijksvaccinatie programma. Het HPV vaccin in het Rijksvaccinatieprogramma beschermt tegen HPV 16 en 18. Uit onderzoek blijkt dat vaccinatie voor ongeveer 95% beschermt tegen langdurige infecties door deze typen 16 en 18.

Inhaalvaccinatie geboortejaren 1996–2003

In 2023 is er een aanvullende campagne voor volwassenen tot en met 26

HPV

HPV is de afkorting van humaan papillomavirus. Het virus dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken. HPV komt veel voor. Bijna iedereen heeft een keer HPV. Meestal ruimt het lichaam het virus binnen 2 jaar weer op. Het HPV-virus (hoog en laag risico) wordt makkelijk overgedragen en komt daardoor veel voor, circa 80% van de vrouwen zal ooit in het leven in aanraking komen met een HPV. De meeste vrouwen die het virus bij zich hebben, zullen geen klachten ondervinden. De overdracht van het virus vindt plaats via contact tussen slijmvliesen, en dus ook door seksuele activiteit zonder penetratie.

Een afwijkend uitstrijkje kan gevonden worden in het bevolkingsonderzoek of wanneer een dokter om een andere reden een uitstrijkje bij u af neemt. Bij een afwijkend uitstrijkje zal u verwezen worden naar de gynaecoloog voor verder onderzoek. Dit gebeurt door middel van colposcopie. Afhankelijk van de mate van afwijkende cellen zal met u besloten worden tot afwachten of tot een behandeling. Bij licht afwijkende cellen is afwachten vaak een goede keuze omdat deze cellen meestal zelf door het lichaam worden opgeruimd. Het HPV virus kan soms ook nog worden opgeruimd.

Bij meer afwijkende cellen zal over het algemeen voor een behandeling worden gekozen waarbij de afwijkende cellen worden weg geschraapt. Dit noemen we een liexcisie. Bij deze behandeling worden alleen de afwijkende cellen weg gehaald waardoor deze niet meer kunnen doorgroeien naar baarmoederhalskanker. Het HPV virus zal echter in de meeste gevallen met deze behandeling niet weg gaan.

Duidelijke communicatie

- maak gebruik van alinea's, opsommingstekens en witregels
- actie (gedrag) versus begrijpen of informeren
- wees concreet: Wat moet de ander doen?
- zet de belangrijkste boodschap aan het begin van de tekst/alinea
- gebruik geen medische taal of leg een vakterm uit
- veronderstel geen basiskennis van het lichaam / ziekten
- beperk de hoeveelheid informatie

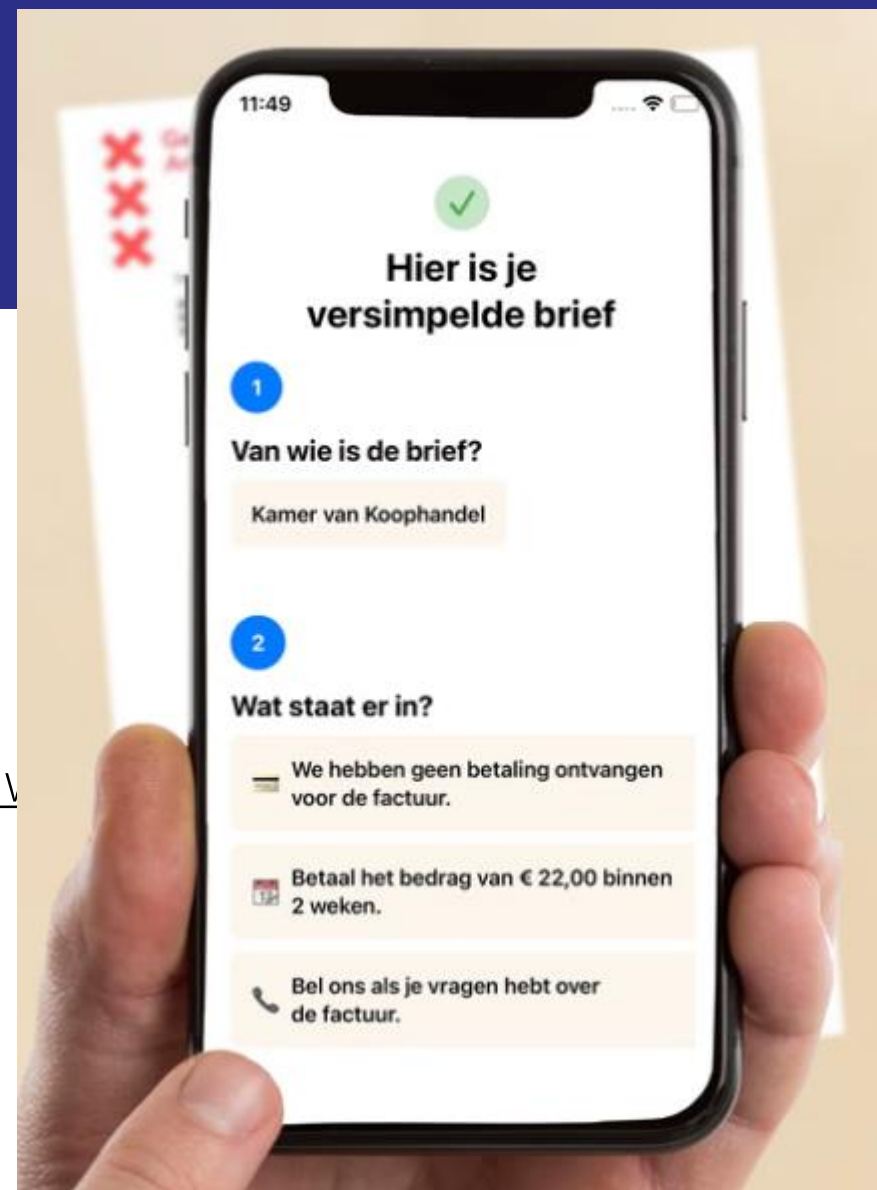
'Welke vragen heeft u nog?'

Hulpmiddelen

- www.ishetb1.nl
- www.zoekeenvoudigewoorden.nl
- LeesSimpel-app

Pharos:

- methodiek Begrijpelijke medische informatie in v
- sneltest Test je vragen op begrijpelijkheid
- etc.

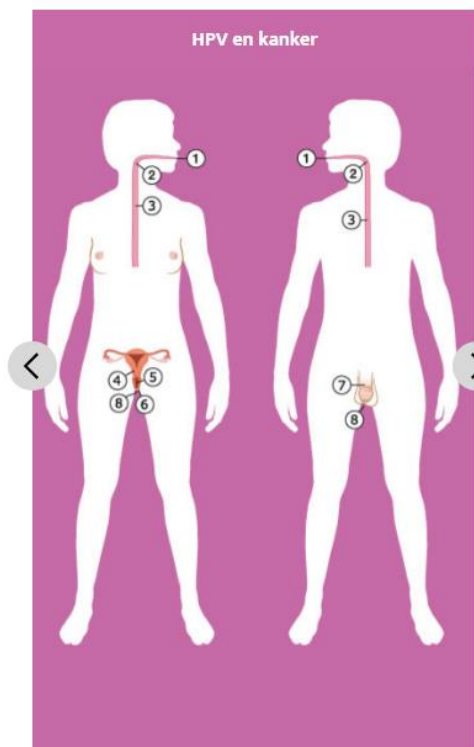

Begrijpelijk voorlichtingsmateriaal

Begrijp je lichaam

[Beginpagina](#) > [Kanker](#) >

HPV en kanker

Verberg uitleg bij afbeelding

HPV is een virus.
Bijna alle mannen en vrouwen krijgt ooit een keer HPV.
Het lichaam ruimt het virus meestal zelf op.

HPV krijg je door te vrijen met iemand die dat virus heeft.
Je kunt ook HPV krijgen bij het aanraken met de mond of handen van:

- Vulva (schaamlippen)
- Penis
- Anus (poepgat)

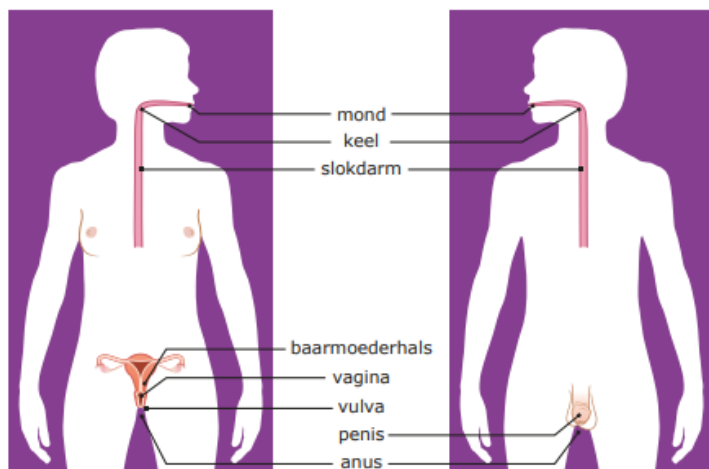
Heel soms krijg je kanker van HPV.
De tekening laat zien op welke plekken dat kan gebeuren.

1. Mond
2. Keel
3. Slokdarm
4. Baarmoederhals
5. Vagina
6. Vulva
7. Penis
8. Anus

- Dementie
- Afweer
- Hart en bloedvaten
- Luchtwegen
- Maag-darmstelsel
- Diabetes
- Kanker**
- Botten en gewrichten
- Seksualiteit en voortplanting

Begrijpelijk voorlichtingsmateriaal

HPV en kanker

HPV is een virus.

Bijna alle mannen en vrouwen krijgen ooit een keer HPV.

Het lichaam ruimt het virus meestal zelf op.

HPV krijg je door te vrijen met iemand die dat virus heeft.

Je kunt ook HPV krijgen bij het aanraken met de mond of handen van:

- vulva (schaamlippen)
- penis
- anus (poepgat)

Heel soms krijg je kanker van HPV.

De tekening laat zien op welke plekken dat kan gebeuren.

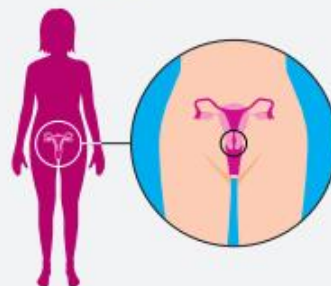

Informatie bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker

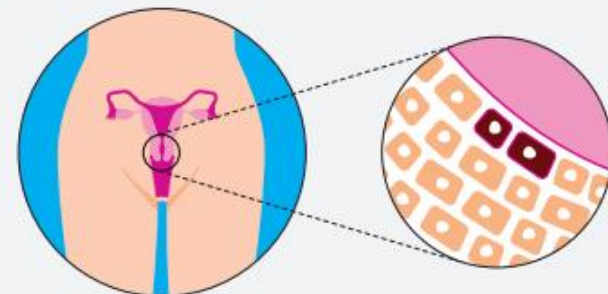
- 1** Deze brief is een uitnodiging voor een gratis onderzoek.

- 2** Het is een onderzoek van de baarmoeder-hals. Dit heet een uitstrijkje.

- 3** In de baarmoeder-hals ontstaat heel soms kanker.

- 4** Dat merkt u zelf niet. Maar de dokter kan wel zien of er cellen zijn die kanker kunnen worden.

- 5** Dat is meestal goed te behandelen.

- 6** Hoe eerder het ontdekt wordt, hoe beter het is voor uw gezondheid.

De brief over baarmoederhalskanker

Video baarmoederhalskanker

Dit filmpje geeft makkelijke uitleg bij het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker.

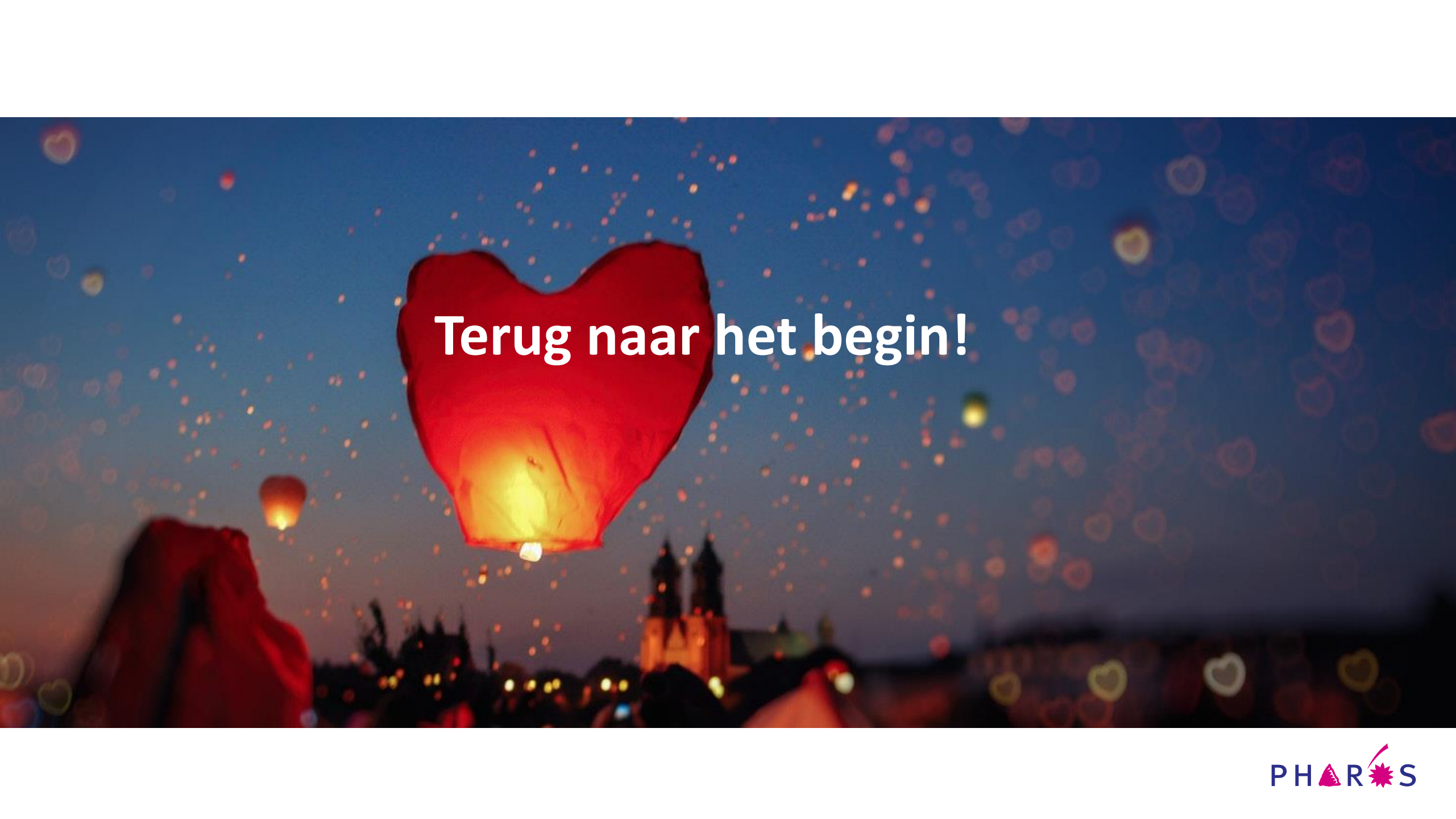
Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Terugvraagmethode

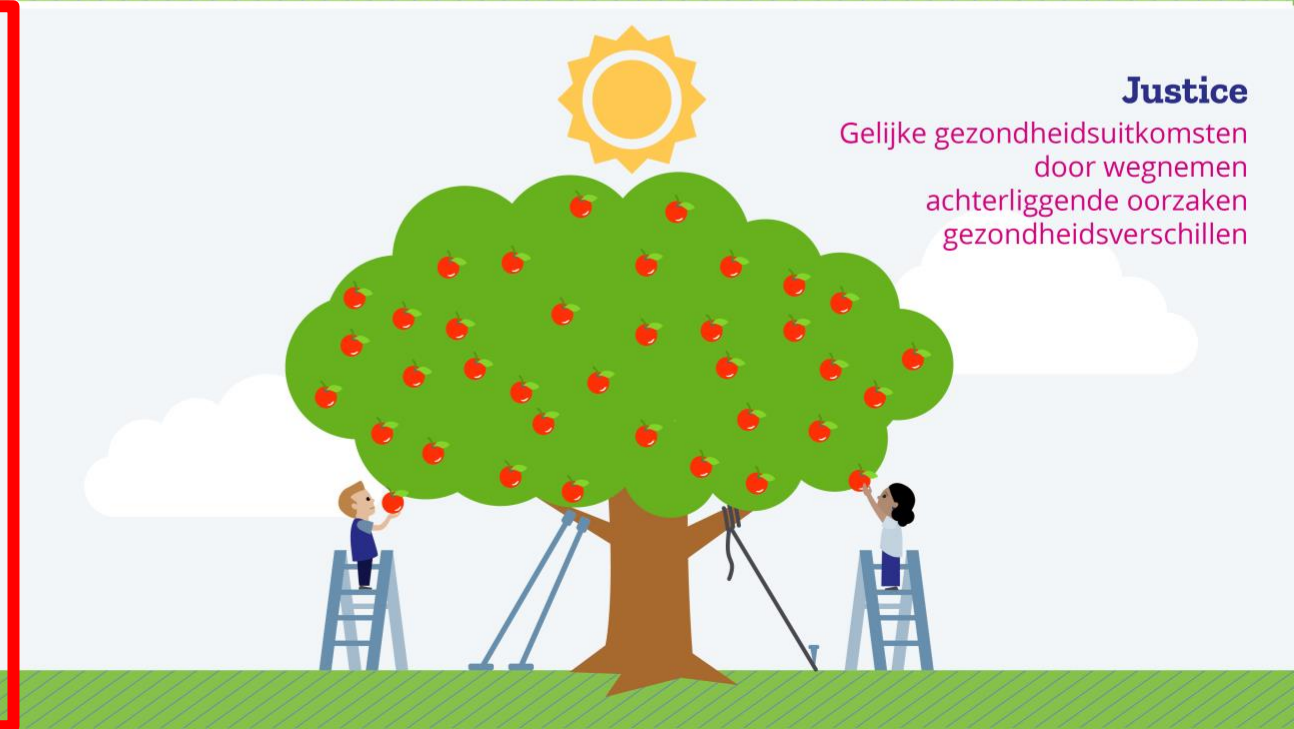
Is de boodschap overgekomen?

- Ik wil graag weten of ik het goed heb uitgelegd
- Kunt u mij vertellen
 - wat u nu moet doen
 - wat ik heb verteld
 - hoe u straks de medicijnen gaat innemen
 - op welk moment gaat u pillen slikken
 - wanneer moet u weer bloed prikken

Terug naar het begin!

Persoonsgerichte zorg

- De mens staat centraal, niet zijn medische toestand
- Aandacht voor:
 - het dagelijks leven
 - de sociale omstandigheden
 - emoties, waarden en behoeftes van de patiënt
- Diversiteit- en stress-sensitief werken

Persoons- gerichte zorg voor iedereen

M.E.T.C. van den Muijsenbergh
E. Oosterberg

Met aandacht voor sociale
omstandigheden en etnische diversiteit
in de huisartsenpraktijk

Geheel
herziene
editie

Welke vragen hebben jullie nog?

Mail gerust:
r.mentink@pharos.nl